

Povzetki delavnice Dokončanje študija

Delavnica Dokončanje študija je bila izvedena na srečanju ravnateljev in direktorjev VSŠ, 4. 6. 2026 na Golteh. Moderator: mag. Igor Hanc, član UO, ravnatelj Višje strokovne šole Šolskega centra Škofja Loka. Izvedeni so bili 4 krogi delavnic s 4 skupinami, vsaka po 15 minut. Uvodoma so bila vsem predstavljena izhodišča. Po zaključku delavnic je sledila predstavitev povzetkov.

Izhodišča:

Podatki kažejo, da se skupno število vseh vpisanih študentov (redni in izredni, 1. in 2. letnik) v zadnjih letih povečuje in je v 2025/26 preseglo številko 10.000, od tega cca. 4.500 študentov v 1. letnik.

Prehodnost iz prvega v drugi letnik je okoli 70 %, pri čemer je prehodnost na javnih šolah nižja kot na zasebnih šolah. Velike razlike se pojavljajo tudi glede na študijski program.

Število diplomantov je bilo več let stabilno, okoli 1800-1900 na leto, v letu 2025 pa je opazen skok na skoraj 2.500. Če primerjamo vstop (4.500) in izstop (2.000–2.400), je stopnja dokončanja med 45 % in 55 %. Po podatkih SURS za leto 2024 (objavljeno [maj 2026](#)) je delež študentov, ki so dokončali študij najmanjši prav pri VSŠ (43 %, visokošolsko strokovno izobraževanje 52 %, univerzitetno 73 %). Več kot polovica (55 %) študentov višjih strokovnih programov študija ni dokončala in ni bila več vpisana.

Vprašanja za delavnico:

1. Kako pomembna je ta tematika za vašo VSŠ?

Udeleženci so ocenili, da je tematika dokončanja študija za VSŠ zelo pomembna, saj kaže na uspešnost šole pri ter vpliva na financiranje šol. V razpravi je bilo izpostavljeno, da študenti prvega letnika praviloma ne ponavljajo, medtem ko je ponavljanje drugega letnika pogost pojav, kar vpliva na čas zaključevanja študija.

Kot primer posebne situacije je bila navedena Višja vojaška šola, kjer ne zaznavajo težav z dokončanjem študija, dosegajo namreč 100-odstotno stopnjo dokončanja, saj so njihovi študenti dolžni sodelovati v izobraževanju.

2. Kako spremljate dokončanje študija? (analiza podatkov, analiza izpitov, razprave...)

Na VSŠ dokončanje študija spremljajo redno in sistematično. Pri tem spremljajo predvsem število diplomantov ter uspešnost študentov pri opravljanju študijskih obveznosti. Pomemben vir informacij predstavljajo analize po posameznih izpitnih obdobjih, na podlagi katerih ugotavljajo napredovanje študentov in prepoznavajo morebitne ovire pri zaključevanju študija. Nekatere šole posebno pozornost namenjajo tudi študentom, ki so tik pred zaključkom študija, ter spremljajo, koliko študentom do diplome manjkajo le še posamezni izpiti in zagovor diplomskega dela.

3. Kako povečati stopnjo dokončanja študija? Kako spodbujate študente?

Udeleženci so poudarili, da je uspešno dokončanje študija v veliki meri odvisno od kakovostnega mentorstva, kjer so izpostavili individualno vodenje študenta s strani mentorja ter aktivno spremljanje študenta skozi celoten proces priprave diplomskega dela. Nekatere VSŠ imajo vzpostavljene baze mentorjev in sisteme spremljanja napredka, pri katerih beležijo

čas od potrditve dispozicije diplomskega dela do zagovora. Če mentor dalj časa ni odziven, ga na to opozorijo. Kot učinkovita praksa je bila izpostavljena določitev jasne časovnice za pripravo diplomskega dela, ki jo mentor pripravi skupaj s študentom. Pomembno vlogo imajo ravnatelji, ki mentorje spodbujajo k aktivnemu spremljanju študentov.

Kot pomembna motivacija za študente je bil izpostavljen razpis Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada Republike Slovenije za povrnitev šolnine izrednim študentom, ki spodbuja pravočasno dokončanje študija, kar je na nekaterih šolah že povečalo interes za dokončanje študija.

Udeleženci so poudarili pomen praktičnega izobraževanja, saj študenti pomemben del diplomskega dela pogosto pripravijo že med praktičnim izobraževanjem pri delodajalcu, kar pospeši zaključek študija.

V razpravi se je pojavilo vprašanje vpliva umetne inteligence na zaključevanje študija, predvsem ali bi lahko pripomogla k hitrejši pripravi diplomskih del.

Omenjena je bila tudi poenostavitev tehničnih navodil za pripravo diplomskega dela, vendar so udeleženci ocenili, da takšen ukrep sam po sebi ni prinesel bistvenega povečanja števila diplomantov.

V razpravi so bile omenjene tudi različne možnosti zaključevanja študija. Udeleženci so opozorili na konkurenčni položaj višjih strokovnih šol v primerjavi z visokošolskimi zavodi, pri katerih diploma pogosto ni obvezna za zaključek študija. Nekateri ravnatelji VSŠ ocenjujejo, da bi študenti namesto diplomskega dela raje opravili dodatna predmeta. Ob tem se je odprlo vprašanje, ali bi morebitna ukinitve diplome na višjih strokovnih šolah razvrednotila že pridobljene diplome. Izraženo je bilo tudi stališče, da je izdelava izdelka oziroma zaključnega projekta bistven del višjega strokovnega izobraževanja. Po mnenju nekaterih bi opustitev te obveznosti pomenila izpustitev pomembnega dela študijskega procesa, saj mora inženir svoje znanje dokazati tudi z izdelavo konkretne rešitve ali izdelka.

4. Kaj VSŠ že delajo, kateri pristopi so najbolj učinkoviti?

VSŠ uporabljajo številne pristope, da bi spodbudili študente k dokončanju študija: organizacija posebnih delavnic, seminarjev oziroma srečanj za študente, še zlasti za tiste, ki jim do zaključka študija manjka le še diplomsko delo.

Nekatere šole študente dodatno motivirajo z opozorili, da bi se lahko študijski program v prihodnje spremenil, kar bi lahko vplivalo na zaključek študija (morebitna določitev dodatnih obveznosti).

Kot učinkovit pristop je bilo izpostavljeno neposredno kontaktiranje posameznih študentov. Predstavniki šole jih pokliče, preveri njihove ovire pri zaključevanju študija in jim po potrebi dodeli tutorja, ki jih spremlja pri pripravi diplomskega dela.

V razpravi je bilo poudarjeno tudi, da se stopnje dokončanja študija razlikujejo glede na študijski program, saj študenti nekaterih programov pogosto dobijo zaposlitev že med študijem in zato ne vidijo neposredne potrebe po pridobitvi diplome.

5. Kako motivirate predavateljski zbor, da je to eden od pomembnih izzivov vseh, ne samo vodstva?

Udeleženci so poudarili, da ima pri spodbujanju dokončanja študija ključno vlogo mentorstvo, zato je pomembno ustrezno motivirati mentorje. Kot eden izmed pomembnih motivacijskih dejavnikov je bilo izpostavljeno primerno plačilo za mentorsko delo.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da se študenti pogosto obračajo na mentorje, ki so bolj odzivni in dostopni, zaradi česar so nekateri mentorji bistveno bolj obremenjeni kot drugi. Posledično prihaja do koncentracije mentorstev pri manjšem številu predavateljev, medtem ko nekateri mentorji mentorstev ne prevzemajo oziroma jih prevzemajo v manjšem obsegu. Nekatere šole skušajo to uravnovežiti z organizacijskimi ukrepi, npr. določitev minimalnega število mentorstev, ki jih mora prevzeti posamezni predavatelj.

6. Ali obstaja potreba po kariernem svetovalcu kot strokovnem delavcu na VSŠ – uvedba v ZVSI?

Udeleženci so se strinjali, da je karierni svetovalac na VSŠ nujno potreben, pri čemer je potrebno delovno mesto sistematizirati in zagotoviti ustrezno financiranje, saj trenutno tovrstne naloge opravljajo posamezni predavatelji poleg svojih rednih obveznosti in večinoma na prostovoljni osnovi. Poudarjeno je bilo, da bi bila vloga kariernega svetovalca bistveno širša od zgolj pomoči pri iskanju zaposlitve. Med njegove naloge bi sodilo tudi svetovanje in podpora študentom med študijem, vključno s podporo študentom s posebnimi potrebami.

Udeleženci so izpostavili pomen povezovalne vloge kariernega svetovalca med šolo in delodajalci. Karierni svetovalac bi lahko spremljal potrebe gospodarstva in delodajalcev ter prispeval k boljšemu načrtovanju in napovedovanju potreb po kadrih, ki jih izobražujejo VSŠ.

V razpravi je bilo omenjeno, da je bil pred leti s strani Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje izveden program certificiranja kariernih svetovalcev¹. Udeleženci so ocenili, da bi bilo smiselno ponovno vzpostaviti oziroma nadaljevati takšne programe usposabljanja, saj bi prispevali k strokovnosti in kakovosti kariernega svetovanja na VSŠ.

Dodatni izzivi izpostavljeni v delavnicah:

Udeleženci so med dodatnimi izzivi izpostavili vpliv umetne inteligence na pripravo diplomskih del. Pri tem se pojavljajo vprašanja glede njene uporabe, vpliva na kakovost zaključnih del ter potrebe po jasnih usmeritvah in pravilih za njeno uporabo.

Posebej je bila izpostavljena potreba po plačilu dela članov Komisije za kakovost in Študijske komisije. Udeleženci menijo, da gre za pomembne naloge, ki pomembno prispevajo h kakovosti delovanja šole, kar bi bilo potrebno ovrednotiti in finančno podpreti. Ob tem je bilo predlagano, da bi bil predsednik posamezne komisije zaradi večje odgovornosti ustrezno višje nagrajen kot ostali člani komisije.

Predlogi nadaljnjih aktivnosti:

- **Redno spremljati kazalnike dokončanja študija na ravni sistema višjega strokovnega izobraževanja.** Priporočljivo je vzpostaviti enotno spremljanje ključnih kazalnikov ter njihovo periodično obravnavo na ravni Skupnosti VSŠ in pristojnih institucij.
- **Podpreti sistem mentorstva pri pripravi diplomskih del.** Organizirati je treba usposabljanja za nove mentorje.

¹ **Zavod RS za zaposlovanje** je v okviru projekta *Razvoj storitev vseživljenjske karierne orientacije in nadaljnja krepitev Nacionalne koordinacijske točke za vseživljenjsko karierno orientacijo* razvil program **Modularno usposabljanje kariernih svetovalcev (MUKS)**.

- **Preučiti možnosti za dodatne spodbude študentom za pravočasno dokončanje študija.** Med njimi predvsem razvoj finančnih spodbud ter drugih ukrepov, ki dokazano pozitivno vplivajo na višjo stopnjo dokončanje študija.
- **Odpreti strokovno razpravo o možnih oblikah zaključevanja študija.** Pri tem je treba ohraniti strokovno raven višješolskega izobraževanja ter presoditi prednosti in slabosti morebitnih alternativnih oblik zaključevanja študija.
- **Dokončanje študija opredeliti kot eno izmed strateških razvojnih področij višjega strokovnega izobraževanja.** Glede na trenutno stopnjo dokončanja in pomen pridobljene kvalifikacije je treba tej tematiki nameniti večjo pozornost pri prihodnjih sistemskih, razvojnih in zakonodajnih aktivnostih.
- **Vzpostaviti sistemsko urejeno delovno mesto kariernega svetovalca na VSŠ.** V prihodnjih spremembah zakonodaje je smiselno predvideti kariernega svetovalca kot strokovnega delavca, ki bi nudil podporo študentom, sodeloval z delodajalci in spremljal potrebe trga dela.
- **Preučiti možnosti za ustrežnejše vrednotenje dodatnega strokovnega dela na VSŠ.** Posebno pozornost je treba nameniti mentorstvu, delu v Komisiji za kakovost, Študijski komisiji ter drugim nalogam, ki pomembno prispevajo h kakovosti izobraževalnega procesa in niso ustrezno vrednotene v trenutni zakonodaji.
- **Organizirati srečanje predsednikov študijskih komisij.** Srečanje naj bo namenjeno izmenjavi dobrih praks, oblikovanju skupnih usmeritev ter pripravi predlogov za poenotenje postopkov pri pripravi diplomskih nalog ter drugih postopkov v pristojnosti študijskih komisij. Posebno pozornost je treba nameniti ukrepom (delavnice, usposabljanja ...) za povečanje števila diplomantov.

Zapisala:

mag. Igor Hanc, član UO, ravnatelj Višje strokovne šole Šolskega centra Škofja Loka
Maja Tepeš Hudina, Sekretariat Skupnosti VSŠ